

Terug in de familie

Zilveren kastanjevazen voor Museum Van Loon

Begin 2017 heeft Museum Van Loon bij veilinghuis Bonhams twee zilveren kastanjevazen, gemaakt door Bennewitz & zonen, aangekocht. Vrijwel nooit komen zulke zeldzame stukken uit voormalig familiebezit op de markt. Het museum is verheugd over de thuiskomst van deze twee topstukken.

TEKST: WILLEM TE SLAA

Een kijkje achter de gevel

Museum Van Loon werd in 1973 geopend door de laatste mannelijke erfgenaam van de familie Van Loon, Professor Jonkheer Maurits van Loon. Hij herinnerde zich het huis nog uit de tijd van zijn grootouders, toen het met bedienden en ontvangsten een grote indruk op hem maakte. Het open karakter van het huis mocht volgens Maurits van Loon niet verloren gaan. Tegenwoordig is Museum Van Loon één van de best bezochte historische huizen van Nederland. Het museum wil de bezoeker een beeld geven van de levenswijze van een rijke regentenfamilie aan de Amsterdamse grachten. Een belangrijk onderdeel van Museum Van Loon is dan ook het huis zelf, maar de collectie omvat ook een rijke verzameling schilderijen, meubelen en porselein.

Zilver op de gracht

Onderdeel van ieder welgesteld huishouden was een grote hoeveelheid zilver. Het zilver speelde een prominente rol tijdens ontvangsten en feesten, maar ook in het dagelijks bestaan van de bewoners. In huis was men dagelijks in de weer met het zilver. Bij de familie Van Loon op de Keizersgracht was zelfs een knecht aanwezig die er bijna een dagtaak aan had om het zilver op orde te houden en ervoor te zorgen dat alles smetteloos glom. Logischerwijs wil Museum Van Loon ook dat aspect van de wooncultuur aan de gracht bij de bezoeker onder de aandacht brengen. Dat blijkt lastiger dan men zou denken. De nazaten van de familie bezitten zelf nog het grootste gedeelte van het familiezilver, waardoor de collectie zilver van Museum Van Loon enigszins beperkt is. In het museum kan de bezoeker een blik werpen op één van de serviezen van de familie: het Hollandse Empire servies uit 1824. Het werd gemaakt door Bennewitz & zonen, één van de belangrijkste Amsterdamse zilversmeden van de vroege 19e eeuw. Willem van Loon (1794-1847) kocht het servies nadat hij 100.000 gulden won in de staatsloterij.

Een bijzondere aanwinst

Hoewel het museum dus een aantal zilveren objecten kan tonen, kunnen bezoekers moeilijk een indruk krijgen van de hoeveelheid en de verscheidenheid van het familiezilver. Toen het museum op de hoogte werd gesteld van de veiling van de kastanjevazen bij Bonhams is direct onderzoek verricht in het familiearchief, dat in Museum Van Loon bewaard wordt. Daaruit bleek dat de vazen inderdaad uit familiebezit kwamen. Er werden zelfs foto's gevonden waarop de vazen op tafel te zien zijn in Hydepark, een van de buitenhuizen van de familie. Het komt zelden voor dat Museum Van Loon objecten aankoopt, omdat familieherkomst een harde vereiste is. De kastanjevazen

Deze kastanjevazen sluiten meer aan op de internationale, Frans georiënteerde Empire stijl dan het latere Hollandse Empire servies dat Willem van Loon kocht in 1824 en al in het museum te zien is.

voldoen dus aan dat belangrijke criterium, maar ook in stilistisch opzicht zijn de vazen een bijzondere aanwinst voor het museum. Ze zijn namelijk uitgevoerd in de Franse Empire stijl, die in vergelijking met de Hollandse variant rijker gedecoreerd is. Museum van Loon bezat nog geen Frans Empire zilver en de kastanjevazen vormen daarom een mooie aanvulling op de collectie.

De kastanjevaas

Kastanjevazen werden aan het eind van de 18e eeuw populair in Nederland en werden in allerlei materialen vervaardigd, waaronder porselein en zilver. Ze werden gebruikt om de tafel te sieren - altijd in paren van twee - en gesuikerde kastanjes of ananas in te serveren bij het dessert. Op de tafels van welgestelde families waren ze dikwijls te vinden. De meeste kastanjevazen hebben de vorm van een klassieke trofee, zoals de kastanjevazen van Amstelporselein in de collectie van het museum. Na 1815 werd een andere vorm echter populair: de bolvormige vaas. Deze mode kwam uit

boven

De vazen op tafel in de eetkamer van Hydepark, ca. 1930, foto in archief Museum Van Loon, Amsterdam.

linkerpagina

Een paar kastanjevazen door Bennewitz & Zonen, met jaarmerk 1821, Museum Van Loon, Amsterdam.

onder

Soepterrine, onderdeel van het Hollands Empire zilver besteld door Willem van Loon, door Bennewitz & Zonen, met jaarmerk 1824, Museum Van Loon, Amsterdam.

boven

Sierlijst van een wastafel (Athénienne) door Charles Percier, met verguld bronzen beslag door Biennais, ca. 1814, Metropolitan Museum of Art, New York.

onder

Sierlijst van een van de kastanjevazen door Bennewitz, 1821. De Sfinxen van Biennais zijn vervangen door zwanen, een motief dat in de Franse Empire eveneens veel voorkomt.

boven

Een kastanjevaas uit een set van twee van Amstelporselein, 1784, Museum Van Loon, Amsterdam.

Het komt zelden voor dat Museum Van Loon objecten aankoopt, omdat familieherkomst een harde vereiste is. Deze kastanjevazen voldoen aan dat belangrijke criterium, maar ook in stilistisch opzicht zijn de vazen een bijzondere aanwinst voor het museum.

Frankrijk en werd slechts mondjesmaat in Nederland overgenomen. De vazen die Museum Van Loon heeft verworven zijn daar echter een perfect voorbeeld van. De bandversiering is geïnspireerd op Franse voorbeelden van de zilversmid Martin Guillaume Biennais (1764-1843), de zilversmid van keizer Napoleon. Met name de versierde lijst van de kastanjevazen komt overeen met het werk van Biennais. De kastanjevazen die Museum Van Loon heeft aangekocht sluiten daarom beduidend meer aan op de internationale, Frans georiënteerde Empire stijl dan het latere Hollandse Empire servies dat Willem van Loon kocht in 1824 en al in het museum te zien is.

Via Engeland terug naar huis

Voor wie de vazen in 1821 oorspronkelijk zijn gemaakt is niet bekend. Opvallend is dat de vazen

geen monogram of familiewapen dragen, zoals de meeste stukken die de familie liet maken. Mogelijk bestelde Willem van Loon de vazen, maar het is niet ondenkbaar dat een van zijn nazaten de vazen later kocht. Willems zoon, Hendrik Maurits van Loon (1831-1901) en zijn vrouw Louise Borksi (1832-1893) kochten verschillende zilveren, porseleinen en glazen serviezen, waaronder een kristallen Baccarat servies en een Neo-Rococo servies van Haviland Limoges porselein. Op een inventaris die na de dood van Hendrik Maurits werd opgesteld komt een grote hoeveelheid zilver van Bennewitz & zonen voor, dat hij van zijn vader had geërfd. Daartoe behoorden mogelijk ook de twee kastanjevazen. Het is in ieder geval zeker dat de vazen in de jaren 30 in het bezit waren van Hendrik Maurits' kleindochter, Louise Catherine Antoinette van Zuylen van Nijvelt (1891-1971). De foto met de vazen op tafel stamt uit de periode dat Louise op Hydepark woonde. In 1942 brandde de buitenplaats volledig af, maar het huis stond toen al geruime tijd leeg.

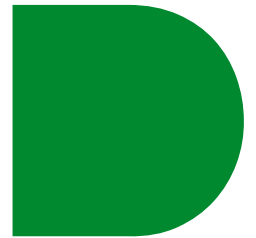
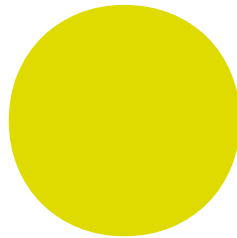
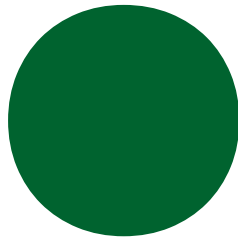
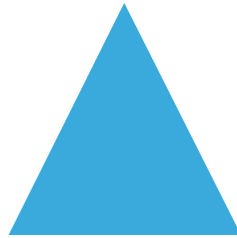
Na enige omzwervingen vestigde Louise zich in Engeland, waar haar inboedel na haar overlijden in 1971 verdeeld werd over haar erfgenamen. Een groot deel van de 'Van Loon boedel', waaronder dus de twee kastanjevazen, belandde zo in Engeland. Slechts zeer zelden worden topstukken als deze kastanjevazen door de erfgenamen verkocht. Museum Van Loon is daarom bijzonder verheugd deze prominente stukken te hebben kunnen aankopen. De kastanjevazen zijn nu na hun verblijf in Engeland weer 'thuis' en permanent in de eetkamer van het museum te zien.

Meer weten

Bezoeken

Museum Van Loon
Keizersgracht 672
Amsterdam

www.museumvanloon.nl

vierdaagse kunstbeurs

in Museum Belvédère

Heerenveen-Oranjewoud

21 t/m 24 september 2017

www.art-noord.nl

HOFSTED E GALERIE LIJN 3

HERFST – SALON 26 augustus t/m 28 oktober 2017

Vivian Bremer, 'Artigone'

Friedy Evers, 'Niets willen missen'

Koos Toren, 'Mark groet 's morgens de dingen'

Kim Heesakker, 'Afrika'

Alexander Göttmann, 'Dame'

Aart de Lange, 'Voortvarend naar de toekomst'

René Kleinveld, 'Bull'

Xandrien Thiel, 'Dans'

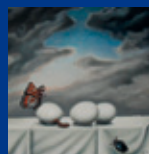
Hank Winkelman, 'Oog'

José Peltzers, 'Upside down'

Rob van Bergen, 'Louisa'

Uko Post, 'Begin'

Max de Winter, 'Cometomama'

SCHILDERS:

Vivian Bremer – Aart de Lange – José Peltzers
Uko Post – Max de Winter

KERAMISTEN:

Rob van Bergen – Hermien Buytendijk –
Marijke Janssen – Edith Madou – Wendy Limburg

SIERADEN:

Raluca Buzura – Fili Plaza

BEELDHOUWERS:

Cobi Dierikx – Friedy Evers – Leny Franken
Alexander Göttmann – René Kleinveld – Roland
Menten – Xandrien Thiel – Koos Toren
Floris Wolvetang

GRAFIEK: Henk Winkelman

FOTOPANORAMA'S: Kim Heesakker

HOFSTED E GALERIE LIJN 3 - MIJMERTUIN EN BEELDENPARK

Provincialeweg 1 / 4494 NA Geersdijk / Noord-Beveland / Tel 0113 - 85.06.09 / contact persoon: Anthonia van Rappard

Openingstijden: donderdag t/m zondag van 11.00 tot 17.00 uur en op afspraak.

www.galerielijn3.nl info@galerielijn3.nl